

Fundacja „Jagniątków” zorganizowała w dniu 26.01.2017 roku spotkanie dla organizacji pozarządowych w celu wypracowania stanowiska w sprawie Ustawy o NCRSO (lista podmiotów w załączniku)

Prezentowane stanowisko jest wynikiem wspólnej pracy obecnych na spotkaniu podmiotów.

Jednocześnie zwracamy się z prośbą o odniesienie się do prezentowanych uwag i informację, które z nich zostały uwzględnione, a które nie i z jakiego powodu. Liczymy, że cały proces konsultacji został tak zaplanowany, aby aktywni jego uczestnicy otrzymali pełną informację w postaci raportu z konsultacji.

Informacje o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	Sławomir Wieteska Fundacja „Jagniątków”
status prawny organizacji	fundacja
adres do korespondencji	ul. Klonowica 1/1; 58-500 Jelenia Góra
e-mail	jagniatkow@jagniatkow.org.pl
tel.	783 549 790

Lp.	Obecny zapis	Propozycja zmiany	Uzasadnienie zmiany
-----	--------------	-------------------	---------------------

1.	<p>Art. 2 ust. 1. Narodowe Centrum jest agencją wykonawczą w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, 1948 i 1984) powołaną do realizacji zadań z zakresu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.</p>		<p>Uwaga generalna dot. formy prawnej Narodowego Centrum: Nie jest jasne dlaczego Narodowe Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, które ma podlegać pod Prezesa Rady Ministrów, który m.in. nadaje statut Centrum i sprawuje nad nim nadzór ma być usytuowane poza strukturą administracji rządowej. Brak uzasadnienia dla wyłączenia Narodowego Centrum spod obowiązywania ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, która wpływa na budowanie nowoczesnego państwa, wzrost efektywności działania jego organów – co stanowi, wg. przedstawianych informacji i o planach utworzenia Narodowego Centrum, fundamenty jego powołania.</p>
2.	<p>Proponowana treść ustawy nie odpowiada na problemy opisane w uzasadnieniu do niej.</p>		<p>W uzasadnieniu do projektu ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (dalej NCRSO) wspomina się o kilku z wiodących problemów sektora pozarządowego w Polsce. Wymieniono m.in. niski stan wykorzystania krajowych i europejskich środków publicznych przeznaczonych na budowę kapitału społecznego, niskie zaangażowanie Polaków w wolontariat, zbyt duże uzależnienie organizacji od funduszy publicznych, rozwarstwienie pod względem przychodów. Z dalszej części uzasadnienia nie wynika jednak, w jaki sposób utworzenie NCRSO, w określonej w projekcie formule, przyczyni się do rozwiązania zdiagnozowanych problemów. Nie wykazano także dlaczego NCRSO oraz proponowane rozwiązania miałyby rozwiązywać te problemy skuteczniej niż obecnie dostępne narzędzia i instytucje.</p>
3.			<p>Z projektu wynika, że <i>programy rozwoju społeczeństwa obywatelskiego</i> będą uchwalane przez Radę Ministrów. Nigdzie nie zostało jednak sprecyzowane, czym będą owe <i>programy</i>, jaki ma być ich zakres przedmiotowy, czy będą mieściły się w innych obowiązujących w tym obszarze strategiach itd. W rezultacie potencjalny zakres tych dokumentów, bardzo ważnych z punktu widzenia III sektora w Polsce, jest zupełnie niedookreślony i nieprzewidywalny.</p>
4.	<p>Rozdział 2, Art. 22.1</p>	<p>Jego treść pozwala Prezesowi Narodowego Centrum określić w sposób dowolny, w akcie rangi jedynie regulaminu wewnętrznego, sposób działania Narodowego Centrum. Wydaje się że tak szeroka i istotna kwestia jak sposób działania tej jednostki powinien zostać</p>	<p>Tak szeroka i istotna kwestia jak sposób działania tej jednostki powinien zostać uregulowany w samej ustawie nie zaś umożliwiać kształtowanie tej materii w sposób dowolny przez Prezesa Centrum - na pewno pozwoliłoby to na większą przejrzystość zasad funkcjonowania Centrum.</p>

		<p>uregulowany w samej ustawie nie zaś umożliwić kształtowanie tej materii w sposób dowolny przez Prezesa Centrum - na pewno pozwoliłoby to na większą przejrzystość zasad funkcjonowania Centrum. A contrario w przypadku Rady Narodowego Centrum wewnętrzny regulamin uchwalony przez nią umożliwia jedynie określenie szczegółowego trybu jej funkcjonowania nie zaś sposobu działania całej jednostki.</p>	
5.	<p>Rozdział 3 Zadania Narodowego Centrum oraz kompetencje nadzorcze Pełnomocnika</p>		<p>Uwaga generalna dot. Zadań Narodowego Centrum: W zapowiedziach i uzasadnieniu utworzenia Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego wskazano m.in. jego znaczącą rolę w koordynowaniu i organizowaniu współpracy organów administracji publicznej i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego w zakresie określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817, z późn. zm.). Natomiast w projekcie przedmiotowej ustawy dot. Narodowego Centrum brak jest odniesienia do jego zadań w zakresie „koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego”. Projekt ustawy NIE ODNOSI SIĘ do zadań w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perspektywy horyzontalnej w zakresie koordynacji i monitoringu polityk państwa dla sektora pozarządowego. <p>Przedstawiony projekt ustawy o Narodowym Centrum odnosi się do jego charakteru instytucjonalnego i polityki finansowej, roli Prezesa Narodowego Centrum i Rady Narodowego Centrum, zakres zadań w odniesieniu do programów jakie ma prowadzić oraz do wsparcia i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i sektora pozarządowego poprzez m.in. konkursy na wykonywanie projektów (opisane dosyć szczegółowo) – natomiast NIE MA W NIM MOWY o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - horyzontalnej koordynacji polityk wspierania rozwoju III sektora i instytucji społeczeństwa obywatelskiego przez państwo; - poprawie komunikacji poszczególnych aktorów aktywnych na polu wspierania rozwoju III sektora i instytucji społeczeństwa obywatelskiego (nie wskazano żadnych mechanizmów czy narzędzi takiej współpracy).

			Samo zarządzenie horyzontalnymi instrumentami wsparcia finansowego sektora pozarządowego nie stanowi o całościowej koordynacji poszczególnych sektorowych polityk państwa wobec sektora pozarządowego.
6.	Art. 7 ust 1		Brak zapisów dotyczących ilości osób, które mogą zostać powołane na stanowisko zastępcy prezesa. To rodzi obawę, że środki przeznaczone na utrzymanie NCRSO będą konsumowane przez osoby niekompetentne. Zastępcy prezesa nie są wymienieni w art. 4 – organy rady
7.	Art.8 Prezes Narodowego Centrum Kieruje działalnością Centrum ust.2 – ust.8		Bardzo duży zakres kompetencji i brak wyraźnie wskazanych jego ograniczeń, nie jest jasne o jakim charakterze rozstrzygnięcia wydaje i czy podlegają one zaskarżeniu oraz w jakim trybie.
8.	Art. 9. 1. W skład Rady Narodowego Centrum wchodzi: 1) członek wyznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; 2) 3 członków wyznaczonych przez Prezesa Rady Ministrów; 3) członek wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych; 4) 2 członków reprezentujących organizacje pozarządowe, wyznaczonych przez Radę Działalności Pożytku Publicznego. Rozdział 2, art. 9.1	Art. 9. 1. W skład Rady Narodowego Centrum wchodzi: 1) członek wyznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; 2) 3 członków wyznaczonych przez Prezesa Rady Ministrów; 3) członek wyznaczony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych; 4) 5 członków reprezentujących organizacje pozarządowe, wyznaczonych przez Radę Działalności Pożytku Publicznego.	W projekcie ustawy zaproponowano w składzie Rady Narodowego Centrum jedynie 2 członków reprezentujących organizacje pozarządowe wyznaczonych przez RDPP. Chcąc zachować zasadę proporcjonalności oraz zasadę partnerstwa, suwerenności stron, uczciwej konkurencji i jawności. Rada ma mieć rolę operacyjno-doradczą dla Prezesa Centrum i programowo-kontrolną dla samego Narodowego Centrum, co powinno być wykorzystane do jej utworzenia z uwzględnieniem proporcjonalności stron (tj. administracji publicznej i strony pozarządowej – organizacji pozarządowych). Podejście dot. powołania w skład Rady Narodowego Centrum jedynie 2 członków reprezentujących organizacje pozarządowe kłóci się z ideą uchwalenia niniejszej ustawy, gdzie w jej uzasadnieniu odwołano się do: - marginalnej roli instytucji sektora obywatelskiego w Polsce, - osłabionej roli funkcji kontrolnej organizacji wobec władzy, partycypacji obywatelskiej w procesach podejmowania decyzji politycznych, funkcji eksperckiej; - wymagający poprawy charakter instytucji dialogu obywatelskiego. Zaproponowany układ liczbowy członków Rady Narodowego Centrum utrzymuje, a nawet pogłębia, marginalną rolę organizacji pozarządowych w życiu publicznym, nie wzmacnia ich funkcji kontrolnych i eksperckich oraz nie buduje i nie rozwija dialogu obywatelskiego z uwzględnieniem proporcjonalności stron.

9.	<p>Art. 11 ust. 4. Z posiedzenia Rady Narodowego Centrum sporządza się protokół zawierający listę uczestników posiedzenia oraz przebieg obrad. Kopię zatwierdzonego protokołu Przewodniczący przekazuje Pełnomocnikowi w terminie 2 tygodni od dnia posiedzenia.</p>	<p>Art. 11 ust. 4. Z posiedzenia Rady Narodowego Centrum sporządza się protokół zawierający listę uczestników posiedzenia oraz przebieg obrad. Kopię zatwierdzonego protokołu Przewodniczący przekazuje Pełnomocnikowi w terminie 2 tygodni od dnia posiedzenia <u>oraz zamieszcza na stronie podmiotowej Narodowego Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej.</u></p>	<p>Dbając o transparentność i dostęp do informacji nt. działalności Rady Narodowego Centrum protokoły z jej posiedzeń powinny być upubliczniane i publikowane co najmniej na stronach BIP Narodowego Centrum (bądź bezpośrednio na www Narodowego Centrum). Dzięki temu będzie zapewniony dostęp dla wszystkich zainteresowanych do materiałów i informacji nt. działalności Rady.</p>
10.	<p>Art. 24 ust. 4 Do zadań Narodowego Centrum należy także: (...) 6) zwiększanie zakresu i form wsparcia dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego oraz włączanie tych grup w procesy decyzyjne;</p>	<p>Art. 24 ust. 4 pkt. 6 Proponujemy wykreślenie obszaru „zwiększanie zakresu i form wsparcia dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego oraz włączanie tych grup w procesy decyzyjne” z zakresu wsparcia Narodowego Centrum.</p>	<p>Wsparcie dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego jest obszarem bardzo szerokim i obejmuje wiele grup, które wymagają zróżnicowanych oddziaływań dostosowanych do ich potrzeb i możliwości. Obecnie wsparcie tych grup jest prowadzone w ramach wielu instytucji publicznych szczebla centralnego – m.in. PFRON (wsparcie osób z niepełnosprawnościami w zakr. ich aktywizacji zawodowej i społecznej; , MRPiPS (środki dedykowane na rzecz pomocy osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom starszym), środki ministerstwa sprawiedliwości na rzecz osób opuszczających zakłady karne, środki MSWiA na wsparcie ofiar handlu ludźmi itd., itd. Z zaproponowanego w projekcie ustawy zapisu wynika, że środki, które dotychczas były w dyspozycji innych instytucji centralnych (w tym funduszu celowego – PFRON) będą w dyspozycji Narodowego Centrum, które nie będzie dysponowało specjalistycznymi narzędziami i strukturą wspierania działań na rzecz grup narażonych na wykluczenie społeczne.</p>

			Wskazany obszar dot. wsparcia grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego jest bardzo rozległy (wielość specyficznych grup osób wykluczonych i narażonych na wykluczenie) i wykracza poza zakres merytoryczny działalności Narodowego Centrum.
11.	Art. 24 ust. 6 Narodowe Centrum może, za zgodą Pełnomocnika, zlecać realizację zadań, o których mowa w ust. 1-4, wyłonionym w drodze konkursu organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	<u>Dodanie w art. 26 ust. 6 ppkt. 2 w brzmieniu:</u> 2. Zlecenie zadań, o których mowa w ust. 1-4 odbywa się na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dn. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	W związku z tym, że funkcjonuje od wielu lat sprawdzony tryb zlecenia zadań w ramach otwartego konkursu ofert określony w zapisach ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie proponujemy, aby zadania, o których mowa w ust. 1-4 art. 24 projektu ustawy były zlecane w tym trybie. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie szczegółowo określa w Rozdziale 2 zasady, tryb, terminy, zasady rozstrzygnięcia konkursów na zlecenie zadań finansowanych ze środków publicznych. Ten tryb zlecenia zadań jest stosowany w przypadku zlecenia zadań publicznych przez instytucje publiczne dzięki czemu funkcjonuje jednolita zasada zlecenia zadań.
12.	Art. 29 ust 6.		Prezes Narodowego Centrum może w regulaminie konkursu rozszerzyć katalog, o którym mowa w ust. 4 i 5, o dodatkowe kryteria oceny wniosków - zapis sprawi, że konkursy nie będą ogłaszane i procedowane z uszanowaniem zasady transparentności i równego dostępu. Ponadto takie rozwiązania są sprzeczne z zasadami dialogu społecznego i powszechną praktyką, zgodnie z którą kryteria ustanawiane są przez ciała konsultacyjne, doradcze z udziałem przedstawicieli strony społecznej.
13.	Rozdział 4 Tryb realizacji zadań Narodowego Centrum		Uwaga generalna dot. realizacji zadań Narodowego Centrum: Rozdział 4 proponowanej ustawy wprowadza kolejny, nowy tryb ogłaszania konkursów na wykonywanie projektów oraz daje możliwość realizacji zadania innym trybie (nieokreślonym w projekcie ustawy). Zlecenie zadań publ. odbywa się na podst. art. 11 ust 2 ustawy z dn. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa ta określa także inne możliwe tryby zlecenia zadań. Wprowadzanie kolejnego trybu, przy stosowaniu odmiennej nomenklatury, odrębnych zasad (np. dot. terminów, zasad konkursu) wprowadzi niepotrzebne zamieszanie i niezrozumienie różnorodnych zasad zlecenia zadań przez administrację publiczną

14.	<p>Art. 30 ust. 1. W zakresie realizacji zadań Narodowego Centrum Prezes Narodowego Centrum wyznacza ekspertów spośród wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki mających doświadczenie w działaniach na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, w tym ekspertów zagranicznych. Do czynności związanych z wyznaczeniem ekspertów nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.[2])).</p>	<p>Art. 30. 1. W zakresie realizacji zadań Narodowego Centrum Prezes Narodowego Centrum wyznacza ekspertów do oceny wniosków spośród wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki mających doświadczenie w działaniach na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, w tym ekspertów zagranicznych. Do czynności związanych z wyznaczeniem ekspertów nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.[2])).</p>	<p>Wskazane uzupełnienie ma na celu doprecyzowanie zapisów w ust. 1 art. 30 odnoszącego się do ekspertów oceniających wnioski/projekty.</p>
15.	<p>Art. 31 ust. 2 – Ustawa dopuszcza do przystępowania do konkursów na realizację projektów „krajowe i zagraniczne jednostki organizacyjne”</p>		<p>Zapis bardzo mocno zagraża organizacjom pozarządowym poprzez dopuszczenie do realizacji projektów podmiotów komercyjnych lub partii politycznych. To rozwiązanie kłóci się z założeniem wynikającym z uzasadnienia do Ustawy, które mówi o wzmocnieniu potencjału (również finansowego) organizacji pozarządowych. Umożliwienie podmiotom komercyjnym i innym podmiotom szerzej nieokreślonym w Ustawie aplikowania o środki zmarginalizuje pozycję organizacji pozarządowych i w praktyce jeszcze bardziej ograniczy jej dostęp do środków publicznych.</p> <p>W obu powyższych kwestiach wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny Wyrokiem z dnia 21 października 2016, w którego uzasadnieniu SN zawarł tezę, że zawarta w art. 221 ust. 4 ustawy 2009 r. o finansach publicznych kompetencja dla organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, umożliwiająca podjęcie uchwały określającej m.in. tryb postępowania o udzielenie dotacji, jako dotycząca wyłącznie "innych zadań niż określone w ustawie" o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, nie daje podstaw do określania trybu obejmującego "inne podmioty" niż określone w tej ustawie. Zatem zgodnie z art. 221 cytowanej ustawy beneficjentami dotacji mogły być wyłącznie podmioty uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego w rozumieniu ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. W świetle powyższego uzasadnienia</p>

			zapisy art. Art. 24 ust. 2 i Art. 31 ust. 2 nie dość, że zagrażają pozycji organizacji pozarządowych to jeszcze są sprzeczne z aktualną linią orzecniczą Sądu Najwyższego.
--	--	--	--

Ponadto podczas spotkań konsultacyjnych zgłoszono wiele wątpliwości do projektu Ustawy:

- 1) Projekt ustawy nie rozwiązuje istniejących problemów III sektora,
- 2) Nie uszczegółowione zapisy projektu ustawy powodują ich przyszłą niepewność interpretacji oraz wykorzystywania wobec organizacji, są zbyt ogólnikowe w wielu pozycjach – co może powodować dowolną uznaniowość,
- 3) Ustawa opp daje poczucie stabilizacji organizacjom we współpracy z administracją publiczną, natomiast ten projekt jest zaprzeczeniem zasad ustawy opp,
- 4) Bardziej można oczekiwać zniechęcenia obywateli do działalności społecznej jak ich aktywności,
- 5) Postulat pozostawienia aktywności obywatelom, organizacjom, aby oddolnie/lokalnie decydowali o rozwoju III sektora, a także wolontariatu,
- 6) Autorytarny styl zarządzania NCRSO – wypaczenie idei współpracy i budowania konsensusu z organizacjami,
- 7) Przez niejasne procedury finansowania organizacji przez NCRSO istnieje zagrożenie likwidacji lub zaprzestania prowadzenia działalności przez wiele organizacji,
- 8) Samorząd odczuwa niebezpieczeństwo, że przez działania NCRSO wiele organizacji nie otrzymując dotacji, przestaną być partnerami dla tych samorządów, gdyż nie będą posiadali uzupełnienia oferty realizacji lokalnych zadań publicznych,
- 9) Zagrożenie niejasnym, nieprecyzyjnym zapisem nt. możliwości natychmiastowego zerwania umowy realizacji zadania z konkursu NCRSO,
- 10) Bardzo duża uznaniowość w rękach Prezesa NCRSO, będącego praktycznie poza kontrolą (kontrola wg zapisów ustawy jest ogólnikowa),
- 11) Złamanie zasady partnerstwa w składzie Rady NCRSO przy zdecydowanej przewadze członków rządowych,
- 12) Brak poczucia partnerstwa we współpracy z organizacjami, nierówne traktowanie III sektora (zapisy ustawy wręcz są sprzeczne z intencjami zapisanymi w uzasadnieniu),
- 13) Poczucie podległości organizacji wobec NCRSO,
- 14) Ustawa nie daje poczucia szansy pozyskania środków przez organizacje ze źródeł centralnych,
- 15) Niejasność jakie konkursy będą wykorzystywały jakie wzory ofert/sprawozdań, gdyż ustawa nie anuluje zapisów w tym zakresie ustawy opp,
- 16) W Radzie NCRSO powinno być więcej członków ze strony pozarządowej,
- 17) Przedstawiciele organizacji pozarządowych w Radzie NCRSO powinni być także wskazywani przez ogólnopolskie sieci/federacje NGO,

- 18) Oczekiwanie dłuższego czasu na dialog i konsultacje w sprawie projektu ustawy, aby zmienić/doprecyzować niepokojące zapisy oraz uzyskać konsensus III sektora,
- 19) NCRSO nie powinno powstać bez wsparcia NGO (poczucie rozmywania oczekiwań organizacji, brak szans na dalszy rozwój, zniechęcenie),
- 20) Brak informacji jak NCRSO chce docierać z informacjami/działaniami do lokalnych środowisk,
- 21) Potrzeba bardziej społecznego przedstawicielstwa III sektora w procesie powstawania ustawy oraz działaniach NCRSO,
- 22) Obawy o upolitycznienie NCRSO i Rady NCRSO,
- 23) Brak impulsu dla lokalnych organizacji w rozwiązywaniu lokalnych problemów.